

Farmaceutisch Historische Dag: 'Van gist naar antibiotica'

Ziekenhuizen spelen vitale rol bij resistentiepreventie

Onder de codenaam Bacinol startte in de Tweede Wereldoorlog een geheim project om in Nederland penicilline te produceren. Het was een van de interessante weetjes tijdens de Farmaceutisch Historische Dag op 5 november in Delft, met als thema 'Van gist naar antibiotica; productie, gebruik, resistentie'.

Auteur **Ellen Severijns**,
apotheker

Ruim voor de introductie van antibiotica werden infecties al bestreden met immuunsera en vaccins, hield prof. dr. Toine Pieters zijn gehoor voor bij de opening van de Farmaceutisch Historische Dag. In zijn voordracht ging hij nader in op de ontwikkeling van antimicrobiële middelen vanaf de negentiende eeuw.

Historica Marlene Burns liet haar licht schijnen over het geheime project voor de productie van penicilline in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek in Delft werkte toen aan de productie van het op penicilline lijkende Bacinol. Het project bleef geheim omdat de Duitse bezetter niet verwachtte dat een gistfabriek in staat was een dergelijk medicijn te produceren. Na de oorlog kon het Delftse bedrijf, toen onderzoekers de kwaliteit van het product hadden kunnen vergelijken met de penicilline van Alexander Fleming, Nederlandse ziekenhuizen snel

voorzien van Bacinol. In 1946 werd al aan zeven ziekenhuizen geleverd. Meest actueel op dit moment is de antibioticaresistentie en volgens prof. dr. Jan Kluytmans spelen ziekenhuizen binnen de keten een vitale rol bij de preventie hiervan. Als voorbeeld haalde hij het Amphia-ziekenhuis in Breda aan dat met behulp van zogeheten *antibiotic stewardship* een spectaculaire daling van het antibioticagebruik weet te bewerkstelligen.

Lozingen in het milieu

Volgens Lucas Wiarda van DSM-Sinochem wordt resistentie niet alleen veroorzaakt door verkeerd gebruik van antibiotica in de gezondheidszorg en de veesector, maar ook door de uitstoot van afvalstoffen met hoge concentraties antibioticaresidu door de farmaceutische industrie. Wiarda wees daarom op de uitdaging voor antibioticafabrikanten om duurzaam te produceren en middels eigen afvalwaterzuivering een bijdrage te leveren aan resistentiepreventie, zoals DSM-Sinochem doet. Fons van Asten van Gist Brocades hield een betoog over de opschaling en ontwikkeling van het productieproces in Delft.

De historische dag werd afgesloten met een inspirerende lezing van prof. dr. Marc Bonten over het door het UMCU geleide Europees academisch-industrieel consortium voor de ontwikkeling van nieuwe antibiotica. Zijn boodschap is dat het vijf voor twaalf is. Het is volgens Bonten daarom uitermate belangrijk om te blijven investeren in innovaties. ■

Landelijk beleid van grootste belang

Antibiotica behoren tot de meest populaire en effectieve geneesmiddelen: in Nederland verstrekken apothekers jaarlijks bijna zeven miljoen keer een systemisch antibioticum. De afgelopen drie jaar is er een dalende trend in de uitgifte van antibiotica. Nederlandse zorgverleners laten daarmee zien dat ze samen een actieve bijdrage leveren aan resistentiepreventie. Op de historische dag over antibiotica werd opnieuw duidelijk dat in de strijd tegen de microben een landelijk antibioticabeleid van het grootste belang is en blijft.